

kajo v velikem številu na nameščanja. Ako je v tem trenutku nemogoče namestiti vse, tedaj naj se namesti najprej siromašni abiturienti. Vsa z upokojitvami izpraznjena mesta naj se takoj izpolnijo z učitelji novinci.

6. Vprašanje učnih knjig za osnovne šole je treba postaviti na drugačno podlago. Učne knjige naj bodo po vsebini izraz skupnosti in sodobnih nacionalnih, pedagoških in učnih načel. Vse učne knjige je treba po sprejetju novega učnega načrta pregledati in zboljšati v umetniškem in tehničnem pogledu. Preprečiti je treba preveliko število enakih knjig in pretirane zasluge pri izdaji.

7. Zaradi nejasnosti poedinih določb zakona o narodnih šolah se pojavljajo čisto največje težave. Skupščina zato poudarja, da je treba čim prej izdati izvršilne predpise k zakonu o narodnih šolah ali, kar bi bilo še boljše, izdelati novelo.

8. V zadnjem času se množijo premeščanja učiteljsva med šolskim letom. Tako premeščanja, utemeljena s potrebo službe, se izvršujejo tudi tedaj, ko dejansko službena potreba ne obstoja in čutijo zato prizadeti premestitev za težko in nezasluzeno kazen. Premestitve med šolskim letom škodujejo v prvi vrsti pouku, vplivajo pa tudi porazno na učiteljsvo. Zato je treba onemogočiti vsa premeščanja, ki niso posledica disciplinskega postopka in obsodbe, ali ki jih ne narekuje resnična potreba službe, oziroma ki niso izvršena na izrecno prošnjo učitelja. Vsem premeščenim naj se izdajo dekreti.

9. Da se omogoči učiteljsva nacionalna kulturna misija v službenem kraju in da bi se moglo učiteljsvo popolnoma posvetiti delu v šoli, je potrebno uzakoniti učiteljsvo stalnost na službenem mestu. Stalnost na mestu je prvi in osnovni predpogoj za uspešno delo učitelja v in izven šole.

10. Na učiteljska premeščanja ne smejo imeti vpliva neodgovorne osebnosti, posamezne korporacije in neosnovane in anonimne obtožbe. Ker se vedno kasneje kre- diti in ker so učitelji v slabem gnetnem položaju, je potrebno, da se izplača učiteljsvu pred selitvijo akontacija potnih stroškov. Učitelj naj se ne razrešuje službe na starem mestu, dokler se mu ne izplača akontacija.

Učiteljsvo želi, da se obravnava vse obdolžitve v rednem disciplinskem postopku. Ker so disciplinski predpisi za učiteljsvo v zakonu o narodnih šolah neprimerni in zastareli, prosijo skupščina odločujoče kroge, da se zadevni členi v zakonu o narodnih šolah razveljavijo in uveljavijo tudi za učiteljsvo modernih disciplinskih predpisov zakona o uradnih. V to svrhu naj se uzakoni projekt, ki jim ga je dostavila lani sekcija JUU v Ljubljani in glavni odbor JUU v Beogradu.

Skupščina ponovno poudarja, naj se vse anonimne ovadbe odklanjajo, ker so nemo- ralne. Na podpisane ovadbe naj se uvede disciplinska preiskava. Ako ta pokaže, da je bila ovadba neutemeljena in zlonamerna, naj prosvetna oblast ovaditelja uradno zasleduje in skrbi, da prejme obtoženi zadoščenje. Učiteljsvo smatra, da bo prenehalo zlonamerno ovajanje le tedaj, ako se bo iniciator zavedal, da mora za svoje dejanje tudi odgovarjati.

11. Sistematizacija mest za učitelje narodnih šol naj se izvrši z ozirom na veliko šte- vilno učiteljsva po banovinah, kakor je že sedaj urejeno v drž. proračunu. Ker je še mnogo učiteljskih mest nezasedenih in je po- trebno ustanavljati nove šole in otvarjati nove razrede in oddelke, je neobhodno po- trebno zvišati sedanje stanje učiteljsva v ba- novini najmanj za 500 mest, zlasti pa je po- trebno zvišati število mest za pripravnike. Za učiteljsvo se zahteva daljši študij kot za ostalo uradništvo istih položajev, zato naj se zanj sistematizira večje število mest v 5. sku- pinu. Pogoj, ki jih navaja za doseg 5. sku- pine § 258. uradn. zakona, naj se ukinejo.

Skupščina želi, da se smatrajo zadeve glede napredovanja v grupe in prevredbe po stopnjah za nujne. Istočasno želi spremembe zakonskih predpisov, tako da se poviški prejmejo takoj in ne šele po enem letu.

12. Uradniški prejemki danes daleko ne dosežajo eksistenčnega minimuma, radi česar trpijo zlasti uradniki s številnimi družinami. Skupščina zato želi in apelira na odločujoče kroge, da se premeščajo v kraje s srednjimi šolami prvenstveno učitelji in učiteljice s številnimi otroki.

13. Zvanje šolskih upraviteljev naj se uzakoni. Upraviteljem naj se prizna primerna mesečna nagrada po številu razredov. Zopet naj se uveljavi prvotno besedilo § 113. zakona o narodnih šolah, ki določa, da se upra- vitelj z nad 12 oddelki osvobodí razrednega pouka. Vsak oddelk otroškega vrtca naj se smatra kot razred.

14. Pravica do stanarine naj se prizna vsem učiteljem in učiteljicam brez ozira na njihovo zakonsko stanje in brez ozira, kam so dodeljeni. Ravno tako je potrebno, da se precizira količina drv, ki pripada učiteljsvu osnovnih šol.

15. Kr. banska uprava naj namešča za honorarne učitelje v obrtno trgovskih in kmeto ter gospodinjstvo nadležnih šol- lah prvenstveno učitelje osnovnih šol, ki so za ta pouk kvalificirani, ker je ta šola prav- zaprav le tip višje narodne šole.

Učiteljsvo želi, da se namešča za upravitelje obrtnih in trgovskih nadležnih šol upravitelji onih šol, v katerih se vrši pouk, ker so oni tudi materialno od- govorni za šolsko imovino.

16. Kontraktualni učitelji, ki so izpolnili predpisane pogoje, naj se čimprej prevedejo v državno službo.

Učiteljem, ki so prišli iz Julijske krajine tudi po preteku zakonitega roka za priznanje službenih let, prevedenih v Julijski krajini, naj se ta leta priznajo za napredovanje in penzijo, kakor onim, ki so prišli pred po- tekem zakonskega roka (§ 54. zak. o držav- ljanstvu).

17. V najtežjem položaju so učitelji dnevniciarji, od katerih čakajo nekateri že od leta 1927. na sprejem v državno službo. Skupščina apelira zato na vse odločujoče kroge, naj se pri novih postavljenjih upošte- vajo v prvi vrsti učitelji dnevniciarji in učitelje dnevniciarke.

18. V uradniškem zakonu je izostalo zva- nje učiteljice ženskih ročnih del, radi česar te učiteljice ne morejo niti napredovati, niti ne morejo prositi za premestitev. Skupščina ugotavlja, da bi se v teku treh let, odkar je stopil v veljavo novi uradniški zakon, položaj učiteljicam ženskih ročnih del že lahko uredil in apelira na naše narodne po- slance in ostale merodajne činitelje, da se zavzamejo, da se za te učiteljice uredi zvanje po skupinah, kakor zahteva § 347. uradn. za- kona. V istem položaju so veroučitelji na- rodnih šol. Nujno je potrebno, da se tudi zanje razporedi zvanje po skupinah § 346. uradn. zakona.

19. Učiteljsvo ne dela le v šoli, marveč izčrpa svoje sile tudi pri izvenšolskem de- lu, ki je po zakonu zanj obvezno. Radi pre- komernega napora ostari in oslabi prej kakor ostali državni uradniki. Zato naj se učiteljsvu službena doba zniža na 32 leti.

20. Upokojitve naj se izvršujejo po po- datkih v službenem listu, a do makazila pokojnine naj se izplačujejo upokojencem redni prejemki. Isto naj velja tudi za rod- binsko pokojnino.

21. Zaradi poznanja narodne šole in nje- nih potreb, kakor tudi razmer in potreb učiteljsva, naj se izberejo referenti pri prosvet- nem oddelku banske uprave, kakor tudi pri

oddelku za osnovni pouk v ministrstvu pro- svete, le iz vrst učiteljsva narodnih šol.

22. Učiteljsvo se v toliki meri javno udeležuje, kakor noben drug stan. To delo vrši z največjo požrtvovalnostjo in v naj- težjih razmerah. Ravno radi svojega dela pa prihaja v konflikt z osebnimi interesi in am- bicijami, ter preveliko občutljivostjo krajev- nih činiteljev. Posledica tega so številne pri- tožbe, ovadbe in preganjanja, proti katerim se mora boriti danes mnogo učiteljev, naj- boljših javnih delavcev. Skupščina ugotavlja, da uživa učiteljsvo premalo uradne zaščite in apelira na vsa oblastva, da se to v bodoče izpremeni in se učiteljsvo, v interesu šol- skega, kakor tudi izvenšolskega dela, vse- stransko uradno zaščiti.

Zakon o narodnih šolah nalaga učiteljsvu obveznost izvenšolskega dela, kar razu- mejo lajshi krogi tako, da je le učitelj dol- žan in sicer povsod delati. Proti takemu na- ziranju se moramo najodločneje boriti. Uči- teljsvo je delalo že pred uveljavljenjem šol. zakona in to na področjih, ki si jih je po svojih zmožnostih in sposobnostih izbralo samo. Načelo prostovoljne izbire delovnega področja mora biti ohranjeno tudi danes, prodreti pa mora tudi načelo, da ni dolžni delati le učiteljsvo, marveč tudi ostalo urad- ništvo in druga inteligenca, ne izvemši do- mače krajevine.

Zaradi izvenšolskega dela v nobenem primeru ne sme trpeti učiteljevo delo v šoli. Da se to prepreči, je treba učitelja zaščititi pred prekomernim izčrpanjem in izrablja- njem.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje sekcija za dravsko banovino v Ljubljani

V Ljubljani, dne 8. julija 1934.

Predsednik:

Dimnik Ivan, s. r.

Tajnik:

Kumelj Metod, s. r.

Splošne vesti

JUGOSLOVENSKI JAVNOSTI!

Na stotisoče naših bratov in sester je- čí se pod tujim jarmom. Težak, da obupen je boj, ki ga bijejo za ohranitev svojih narodnih in človečanskih pravic. Nevarnost je velika, da klonijo pred silno premočjo.

Težki vzdihli in obupni klici izgnancev in jetnikov, solze nesrečnih mater in žena, ki čuvajo ob osamelem ognjišču, proseči in ro- teči pogledi osirotelih dečkov in deklic, pre- lita kri mučeniških mladeničev, tožbe in ob- tožbe skrbnih gospodarjev, ki vidijo, kako propada neizprosno s osebno posejto naša narodna posest in kako izginja naša kultura in naš jezik, morajo zginiti srce slehernika izmed nas in morajo najti odmev v zadnji vasi in koči. Dolžnost nas vseh je, da raz- mišljamo o usodi našega teptanega naroda in da mu tudi dejansko pomagamo. To nam ve- leva naš narodni čut, to nam veleva bratska ljubezen.

Zato so tudi naše osrednje kulturne in narodne organizacije na poziv društva »Bra- nibor« sklenile, da naj se letošnji 10. in 11. november posvetila izključno narodno obrambnim dolžnostim. S prireditvami, ki naj se vršijo ta dva dneva po vsej naši banovini in pri katerih naj sodelujejo vsa naša dru- štva brez izjeme, dokažimo, da sočuvstvuje- mo z našimi zatiranimi brati in sestrami in da jim stojimo složno vsi ob strani v težkem boju za narodni obstanek.

Osrednji prireditveni odbor, ki se je stvoril iz zastopnikov osrednjih društev in ki ima svoj sedež v prostorih društva »Branibor« v Ljubljani, Selenburgova ul. 7/II., bo vsem društvom razposlal natančnejši pro- gram in navodila. Vendar jih že sedaj poziva, naj se z vnmemo pripravljajo, da bodo prire-

23. V interesu državne in patriotične vzgoje je potrebno, da se uredijo osnovne šole za narodne manjšine po določilih §§ 45. in 46. zakona o narodnih šolah na podlagi zadnjega ljudskega štetja.

24. Potreba po otroških zavetiščih in šol- skih kuhinjah je zlasti v industrijskih in ob- mejnih krajih zelo občutna. Skupščina na- proša oblastva, da te ustanove čim bolj gnotno podpirajo.

25. Upokojencem naj se prizna železni- ški certifikat v polnem obsegu, kakor aktiv- nim nameščenecem.

26. V študijske svrhe naj dovoli ministr- stvo saobračaja učiteljem narodnih šol o po- čitnicah enkratno krožno brezplačno vožnjo po vsej državi.

28. Smer našega dela mora iti v to, da bo- do vsi stanovi v kraljevini spravili svoje stro- kovne in stanovske interese v sklad z inter- esi ostalih strok in stanov ter z obče nardo- nimi in državnimi interesi brez kakršne koli težnje hegemonije enih nad drugimi in brez predpostavljajanja lastnih interesov obče na- rodni in državnim potrebam.

Stroke in stanovi, ki so bili do sedaj pri soodločevanju javnih vprašanj potisnjeni po- polnoma v ozadje, morajo dobiti odločilnejšo vlogo tudi v narodnem, javnem in državnem življenju.

Skupščina naroča vodstvu sekcije Jugo- slovenskega učiteljskega udruženja v Ljub- ljani, da priobči sprejeto resolucijo v stanov- skem glasilu in obvesti o njeni vsebini tudi osebno vse merodajne kroge v dravski bano- vini, kakor tudi centralno upravo udruženja.

ditve, katerih čisti donosi so namenjeni na- šim narodno-obrambnim svrham, dosegle za- želeni uspeh tako v moralnem kakor tudi gnotnem oziru. Za vsa morebitna pojasnila, naj se društva obrnejo na gornji naslov, ka- mor naj tudi predložijo svoje event. nasvete in predloge, ki bi bili koristni za celokupno akcijo.

Z vnmemo in požrtvovalnostjo na delo pod geslom: »V bratski slogi za pomoč zatiranim bratom in sestram!«

Društvo »Branibor«, Gasilska zvezdnica dravske banovine, Jadranska Straža, Jugoslo- vanska ženska zveza, Jugoslovansko profesorsko društvo, Klub koroških Slovencev, Na- rodna Odbrana, Pevska zveza, Savez Sokola Kralj, Jugoslavije — Narodno obrambni odsek, Društvo »Soča«, Slovensko kat. akad. starešinstvo, Starešinska organizacija »Jadra- na«, Društvo »Tabor«, Jugoslovensko učiteljsko udruženje sekcija za dravsko banovino, Združenje borcev »Boj«, Zveze kulturnih dru- štev in Propagandni odsek zveze jugoslovanskih emigrantskih udruženj, Družba sv. Ciri- la in Metoda, Hubadova pevka župa, Klub Primork, Zveza kmečkov fantov in deklet, Udruženje četnikov — vsi v Ljubljani.

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Mariboru se bodo začeli v torek dne 6. novembra t. l. ob 8. uri. Kandidatje naj vložijo prošnje za pristupitev k izpitu uradnim putem takoj in se zglasijo brez po- sebne obvestila pol ure pred začetkom iz- pita v ravni pisarni. — Predsednik izpitnega odbora.

— Abiturientkam in abiturientom učiteljskih šol. Ob obletnici početkov našega odse- ka vas zopet vabimo, tovariši in tovarišice,

Šolsko-vrtnarski tečaj v Litiji in na Ponovičah

Učiteljsvo išče nenehoma novih potov, da prinaša svežega življenja med stene učil- nic. Nobene panoge ne zanemarija, vsem po- sveča potrebno pažnjo, da je naša šola resni- čen odraz sodobnosti. Učiteljsvo pa je tudi edini stan — to je povedano le v ugotovitev in brez samohvale — ki se seznanja s pro- blemi v tečajih, za katere žrtvuje iz lastnega žepa!

Obnova vasi in enotno usmerjenje kme- tijsko pospeševalne službe sta v najožji zve- zi. Vso potrebno pažnjo ji je posvetila naša stanovska organizacija JUU, ki jo rešava i v banovinski centrali na sekciji, prav tako tudi v mnogih sreskih društvih.

Na pobudo kr. banske uprave bo razmo- trivalo o enotnem usmerjenju kmetijskega pouka vse učiteljsvo naše banovine. Kot naj- važnejše učilo pa naj služi pri pouku šolski vrt, ki naj postane — koder še ni — podaljšana učilnica.

Kot prvi tak tečaj se je vršil v soboto dne 22. septembra 1934 v Litiji, za učiteljsvo litijskega sresa. Učiteljsvo našega sresa je med najbolj vidnimi pomočniki našega kmeta. Predsednik sreskega kmetijskega od- bora je zagorski učitelj tov. Lovre Kolenc. Šol. upravitelj v Št. Vidu tov. Lovro Jevnikar je glavni stebel tamkajšnje Kmetijske zadru- ge, ki redi stalno nad 100 prašičev. Naše učiteljsvo pa se udeležuje tudi v podružnicah SVD in podružnica Kmetijske družbe.

Tako n. pr. je litijski šol. upravitelj tov. Drago Rostohar marljiv tajnik, ki pravkar organizira prvo sadjarsko razstavo v središču Zasavja. Preveč bi bilo naštevanja, ko bi ho- teli omeniti vse marljive učitelje-sadjarje iz našega sresa.

V tečaj so se prijavili številni učitelji, zastopane pa so bile tudi učiteljice. Vso zbra- no družbo, posebno pa še banskega nadzor- nika za šol. vrtove tov. Andreja Skulja je pozdravil predsednik sreskega JUU tov. Jo- že Zupancič, ki je navedel podrobni delovni program tečaja.

Zatem je predavatelj tov. Skulj izročil najprej pozdrave kr. banske uprave in pred- sednika ban. šol. odbora g. podbana dr. Pirk- majerja, nato pa je podal tečajnikom, ki so napolnili predavalnico litijske šole, kopico teoretskih in praktičnih nasvetov. Zlata so vredni saj jih rabi dnevno vsak vrtnar, zlasti pa še učitelj, ki mu služi šolski vrt za odprto in neizčrpno knjigo o prirodi.

Predavanje je trajalo od 8.30 do 13. ure. Po vsaki zaokroženi enoti se je razvila de- bata.

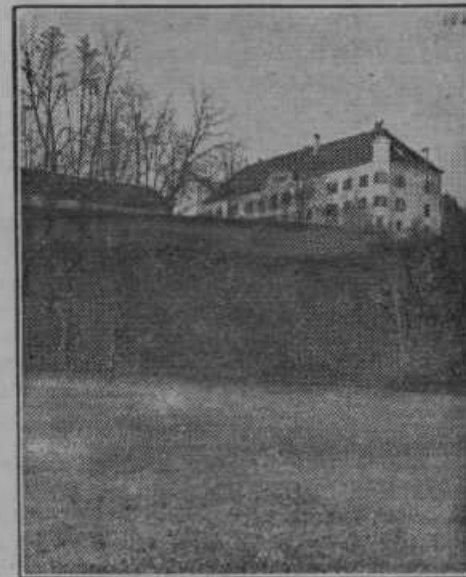
Vsi so bili nad vse zadovoljni z zanimivi- mi izjavami predavatelja, ki je imel s seboj tudi primerne skice in vzorne načrte. Mnogo pa smo razbrali iz stvarnih debat udeleženc- ev, ki so iznesli mnoge nasvete in predloge iz svoje dolgoletne prakse.

Za zaključek je bilo ugotovljenih več smernic, ki naj služijo vsem pri nadaljnjem šolsko-vrtnarskem pouku.

Naša šola naj vzgaja sposobne gospo- darje in gospodinjce, zdrav rod naše bodoče generacije. Preusmerjeni pouk naj prekvasi tudi miselnost našega kmečkega človeka, da se bo zavedal važnosti svojega poklica in bo potem še bolj vzljubil svojo grodo in svoj dom.

Na banovinskem veleposestvu na Ponovičah.

Po kosilu so nas odvedli vozovi mimo urne Save skozi solnčno popoldne na bližnje banovinsko veleposestvo Ponovičah. Najprej smo se potegnili do Mačkove, kjer so otvo- rili letos vzoren prosvetni hram: Sokolski

Banovinsko veleposestvo na Ponovičah.

dom za Ponovičane in Savljane. Društveni na- čelnik ponoviški učitelj tov. Logar Srečko nam je razkazal dom. Nato pa nas je prevzel ljubezni upravnik veleposestva g. Rupelj Ludvik, ki nas je odvedel v obširno drev- nice. Obdelujejo jo gojenci drž. vzgajališča, ki je nameščeno v gradu. Mladino je nadzo- roval med delom g. sadjar z veleposestva. Ogledali smo si tudi montažonsko živino.

Prav živahno je ravnanje v vzornih ko- košnjakih, kjer imajo stoglavno družino šar- jerske kokoši. Po ogledu objektov, ki so last veleposestva, smo si ogledali pod vodstvom učitelja tov. Birse državno vzgajališče. Prešli smo skozi skromno učilnico, spalnice, obed- nico in ostale prostore. Soloobvezna mladina pohaja tu lastno šolo, starejši pa se uče obrti. Ogledali smo si mladino v mizarski delavni- ci, ki ima lastnega mojstra g. Bavdaža. Tudi

ostale obrti (čevljarstvo, krojaštvo itd.) ima- jo posebne delavnice in svoje mojstre. Inter- natsko življenje je urejeno na prav zanimiv način po zgledu velike družinske zajednice. Mladina, ki jo je življenje spravilo iz ozkega domačega kroga se vzgaja tu s poukom in delom spet v dobre člane človeške družbe.

Pred slovesom je nad vse pozorni upra- vnik g. Rupelj povabil številno učiteljsko dru- žbo na ogled grajskega parka. V prijetnem zatišju zajetne vrtnete ute pa so ljubezne gospodinjce pripravile medtem malico, da so gostje spoznali tudi kaj in kako znajo pri- delati na Ponovičah...

Ob živahnem kramljanju je urno tek el čas. Konji so spet hrznili, izletniki pa so trčili z g. Rupljem v zahvalo za ljubezno razka- zovanje in gostoljubnost v utici. Trčili smo tudi na napredek pomembnega banovinskega veleposestva, ter smo izrekli prisrčno zahvalo voditelju tečaja tov. Skulju, ki nam je pripra- vil krasen, zlatih naukov poln dan. Solnčni prameni so se že poslavljali, ko smo se na litijskem kolodvoru iskreno, tovariško po- slavljali in ugotavljali: bil je lep, veder dan, ki je vsakemu prinesel novih pobud za delo v učilnicah in na šolskem vrtu, ki naj bo po- daljšana učilnica.

Josipina Majsl

Umrla je na dan, ko so ji bili dovršeni dnevi javne službe. Nikoli ni болоvalo, dasi ji je bilo zdravje že vrsto let ogroženo, zdr- žala je vse do poslednjega dne, potem pa legla v grob.

Na Slatinji je imela hišico, kakor nalašč ustvarjeno za osamljeno dušo, ki živi le sebi in svojem razredu. Poleg hišice vrt, zadaj potočje, kaj hoče še več upokojenka po dol- gih letih napornega dela.

Ni ji bilo sojeno, imela je tudi druge skromne želje, a sreča je hodila mimo nje in želje se ji niso obistinile, ostale so san.

predvsem one, ki ste končali letos pa tudi one iz prejšnjih let, da se prijavite k odseku. — Javite nam po dopisnici svoj naslov, nakar vam bomo mi poslali formular za socialno statistiko. Poudarjamo, da je to v Vašem lastnem interesu. — Odsekov naslov je: Sekcija JUU za drav. ban. v Ljubljani — Odsek brezposelnih učit. abit., Frančiškanska ul. 6/I. — »Odsek OBUA«.

— »Svoji k svojim«. Pod tem geslom priredi Narodna odbrana v Ljubljani propagandni teden akcije »Svoji k svojim« od 7. do 14. oktobra t. l. Teden se začne z velikim zborovanjem v nedeljo 7. oktobra ob 11. uri v dvorani hotela »Union«. Ves nadaljnji teden bodo predavanja v radiu in šolah, propagando pa bodo vršili časopisi, kino in razni lepaki. Pomen te akcije je treba tolmačiti po vsej banovini in v to je poklicano v prvi vrsti učiteljstvo. — Skrajni čas je že, da se začne med našim narodom širiti zavest, da si bomo gospodarsko opomogli, da bomo dvignili konsum domačega blaga in s tem znižali brezposelnost le, če se oprimemo brezpogojno gesla »Svoji k svojim«. — Opozorjamo zunanje učiteljstvo na radijsko oddajo nedeljskega zborovanja in kratka radijska predavanja, ki bodo ves teden, vsak dan med opoldanskimi poročili. Kjer imate šolski radio, povabite k tem predavanjem tudi prebivalstvo iz dotičnega kraja, da bo čim širši krog poslušalcev čul ta predavanja.

— Sekcija Podmladka Jadranske straže pri kralj. banski upravi v Ljubljani, naproša p. t. učiteljstvo, naj bi takoj ob pričetku šolskega leta organiziralo Podmladek Jadranske straže tudi na obrtno, trgovsko- in kmetijsko nadaljevalnih šolah svojega področja! Tudi te šole naj bodo vse do zadnje organizirane v našem mladinskem pomorskem združenju, soudeležene naj bodo na njegovem velikem delu in deleže vseh dobrin, ki so v zvezi s članstvom. Kot učenci in učence, člani PJS, vseh ostalih šol v banovini naj tudi nadaljevalni šolarji pripomorejo k razširjenju in uveljavitvi pomorske zavesti in nacionalne solidarnosti med jugoslovenskim narodom ter povečajo prihodnjo jesen na kongresu Jadranske straže v Ljubljani sijaj in veličino naše ideje. — Čuvajmo naše morje!

Znižana cena šolskih zvezkov

Učiteljska tiskarna ima v zalogi veliko število zvezkov z napisanimi vzorci. Ti zvezki so jako pripravljeni za domače vaje. Ker se za šolske vaje uporabljajo monopolni zvezki s predpisanimi vzorci, priporočamo tovarišicam in tovarišem, da uporabljajo za domače vaje zvezke z napisanimi vzorci Učiteljske tiskarne.

Učiteljska tiskarna je znižala ceno zvezkom z napisanimi vzorci od 1 Din na 60 par.

Na Slatini je bila tudi rojena in dopolnila letos 56 let. Pot življenja ji je bila že v mladosti težka, z lastno pomočjo se je dokopala do poklica in do kruha. Marljiva in vestna do skrajnosti si je pridobila povsod spoštovanje in hvaležnost in vendar so ostale nade izven mej onega kroga, ki ji je bil usojen.

Dolgo je čakala, da bi živila v ljubljenski starši pod istim krovom. Krov jo je čakal, a staršev ni bilo več pod njim.

Zelega si je v domači kraj, četrt stoletja je čakala, a prišla domov razrahljanega zdravlja in hrepenenja ji je bilo v razočaranje.

Polno službeno dobo je imela za seboj, mirne urice pokoja so jo vabile, nenaklonjena usoda ji je prekrizala tudi to in jo poklicala v večni pokoj tja gor k Sv. Trojici, kjer že počivata oče in mati.

Še pogreb ji je hotel kvariti dež. A iskrenega čuvstvovanja to ni moglo motiti. Bila je množica ljudi, tovarišev in učencev. Bila so gasilci, venci, govori in petje.

Videli smo to in vedeli, da je zaslužila. Ni smo pa vedeli, da je segala njena skrb za deco preko groba.

Službovala je na Slivnici, v Ločah, Blagovni, Poljčanah in Rogoški Slatini. Povsod so se med dobro deco našli paglavci, ki znajo učiteljici življenje temeljito zagreniti. Tudi njej niso prizanašali in jo silili, da naj zamenja blaga sredstva idealne moderne vzgoje z onimi starimi sredstvi, krepkimi in uspešnimi, ki še povzročajo učinkujejo tako naglo.

In vendar!

Dan, dva po pogrebu se je osamljeni in ožaloščeni brat pokojnice zglasil na obeh domačih šolah in javil, da so težko prišedeni tisočaki pokojnice namenjeni revnim šolarjem.

Vse drugo bi lahko smatrali za vsebino življenja, to pa je delo po smrti in radi tega ji bodi tem lepši in trajnejši spomin.

— Podmladek Rdečega križa. Proti koncu avgusta je prosvetni oddelek banske uprave razposlal na vse šole v dravski banovini novi pravilnik in navodila za organizacijo Podmladka Rdečega križa. Pravilnik in navodila temelje na zakonu in pravih družstvih Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Vsa vprašanja so jasno obdelana, zato p. n. učiteljstvu ne bo težko izvesti organizacije PRK. Sekcija Podmladka pa je poslala vsem šolam tiskovine, ki so potrebne za prijavo organiziranih otrok. Ako bi katera izmed šol pomotoma ne bila prejela teh tiskovin (prijavne karte, koncepta in naročilnice), naj se takoj obrne na banovinski odbor društva Rdečega križa, sekcija Podmladka v Ljubljani, Čopova ulica 1, s poštne prosto dopisnico, da ji tiskovine dostavimo. Hkrati si dovoljujemo opozoriti p. n. učiteljstvo, da je treba predvsem izločiti prijavnico (prijavno karto) in oba dela poslati banovinskemu odboru. Ko prejme sekcija prijavnico, pošlje potrebno število članskih kart, tiskovino »Igra za dobro zdravje« itd. Ker so nekateri gg. upravitelji v dvomu zaradi izkaza organiziranih otrok, naj enostavno sami razdele stran na prijavnici in zgoraj izkažejo organizirane plačujoče, spodaj pa organizirane neplačujoče otroke.

Sekcija PRK.

— Završni telovadni tečaj JUU sekcije za savsko banovino. Ker je precej učiteljev in učiteljic, ki so obiskovali osnovni in nadaljevalni telovadni tečaj, ki ga je priredila JUU sekcija za savsko banovino, bo prirejen zanje završni tečaj. Ta tečaj ima namen zaokrožiti v celoto in praktično izpolniti vse znanje pridobljeno v osnovnem in nadaljevalnem tečaju. Prijavljenci naj priložijo svoji prijavi tudi potrdila o obisku osnovnega in nadaljevalnega tečaja, opis svojega udejstvovanja pri telovadbi in narodnem izobraževanju, zdravniško spričevalo in potrdilo o članstvu pri JUU in SKJ. Tečaj bo trajal 4 tedne. Stroški za hrano 500—600 Din. Prenočišče brezplačno. Poleg onih, ki so že obiskovali dva tečaja se lahko prijavi tudi taki, ki so si pri Sokolu pridobili tako kvalifikacijo, da bodo mogli slediti predelavi snovi. Čas prijave do polovice oktobra. Prijave je pošiljati na JUU — sekcija za savsko banovino — Zagreb, Hrv. učiteljski dom, Trg Kralja Aleksandra 4.

— Za dograditev nove šole v Gradišču, obmejni vasi med Sv. Duhom na Ostrem vrhu in Zgornjo in Spodnjo Kaplo priredita mariborski podružnici CMD dne 7. oktobra na Trgu Svobode veliko tombolo. S tem lepim činom hočeta delovni podružnici skočiti na pomoč, da dobi Gradišče čim prej lastni prosvetni dom. Zidanje nove šole bo izdatno podprla tudi CMD sama. Tovarišem prirediteljev toplo priporočamo.

— Centralni šolski zobni ambulatorij v Ljubljani v ljudo naproša upraviteljstva, ki so prejela brošuro »Neguj zobe«, da javijo drž. šolski polikliniki v Ljubljani, Gledališka ulica 7, koliko brošur so prodali in koliko jih jim je še ostalo.

— V odbor za proslavo stoletnice smrti Filipa Višnjica znanega slepega guslarja in pesnika so izvoljeni izmed članov JUU tov. Dušan Prica, urednik »Narodne Prosvete«, Vitomir Srnič, urednik »Jugoslovenčeta« in Milic Majstorovič, urednik »Učitelja«.

Učiteljski pravnik

OSEMLETNO OBVEZNO ŠOLANJE IN OLAJŠAVE ODNOSNO SKRAJŠANI POUK NA NARODNIH ŠOLAH.

Iz mnogih vprašanj, v pogledu dobe obveznega šolanja sledi, da si mnogo tovarišev še ni na jasnem o načinu dejanskega izvajanja zadevnih določb zakona o narodnih šolah.

Tako se glasi vprašanje nekega tovariša: »Se li učencu narodne šole leto ponavljanja šteje v 8 letno šolanje ali ne? Na primer: učenec se je rodil 16. 9. 1925., šoloobvezen je s 1. 9. 1932. in je tega dne tudi stopil v šolo; I. razred je moral ponavljati, sedaj je v II. razredu; traja li v tem primeru njegova 8 letna šolska obveznost do 31. 8. 1940. ali do 31. 8. 1941?«

Zakon o narodnih šolah določa v § 8.: »Osnovna šola traja štiri leta (prvi, drugi, tretji in četrti razred), a višja narodna šola do dopolnjenih 14 let isto tako štiri leta (prvi, drugi, tretji in četrti razred). Za vseh teh osem razredov je šolanje obvezno.« V § 66. določa zakon: »V toku osemletnega šolanja se sme učenec brisati iz šole...« Iz navedenih določil sledi, da je za vse učence obvezno osemletno šolanje v narodnih šolah. V smislu § 158, smo imeli v dravski banovini izvedeno osemletno obvezno šolanje že pred obelodanjenjem novega zakona o narodnih šolah. Zato izvrši pri rednem napredku učenec štiri razrede osnovne šole in štiri razrede višje narodne šole. Po osemletnem šolanju je učenec zadostil svoji obveznosti in se ima odpustiti iz šole neglede na dovršitev štirih razredov osnovne in štirih razredov višje narodne šole pri nepopolnem napredku v posameznih razredih. Ako pa bi se tolmačil § 8. v tem smislu, da mora vsak učenec absolvirati štiri razrede osnovne šole in vse štiri razrede višje narodne šole, tedaj bi morali vsi taki učenci, ki redno ne napredujejo po razredih, izvršiti devetletno osemletno šolanje, dokler ne bi nastopil položaj, da doseže deček 16 let in deklica 15 let po § 66. točka b zakona, dasiravno je obvezno le osemletno šolanje v narodni šoli. Po dovršenem osemletnem obveznem šolanju prejme učenec v smislu § 65. z ozirom na učni uspeh izpričevalo o dovršeni osnovni šoli od-

I. B A J Ž E L J

VESELE URE

so potrebne za vsako šolo in za vsakega razrednika v osnovni šoli. — Knjiga nam daje navodila za moderno telesno vzgojo v I. razredu.

Kar smo že dolgo pogrešali,

to smo sedaj dobili. — Naročila za knjigo sprejema UČITELJSKA TISKARNA v Ljubljani. — Cena broš. 24 Din, trdo vez. 30 Din

nosno o višji narodni šoli. Po § 10. zakona se oproščajo nadaljnega obiskovanja narodne šole otroci, ki so dovršili četrti razred osnovne šole v svrhu nadaljnega šolanja v meščanski, srednji ali kakšni strokovni šoli. Določilo v tem §, da velja to tudi za one učence, ki gredo pred izpolnjenim štirinajstim letom v obrt ali trgovino odpade po § 253. zakona o obrtih, ki se glasi: »Za učence (vajence) se smejo sprejemati samo oni, ki niso manj nego 14 let stari, ki so dovršili najmanj osnovno šolo, ali se drugače naučili pisanja in so telesno sposobni za dotično obrt.«

Pred dovršitvijo osemletnega obveznega šolanja se zamore učenec odpustiti iz narodne šole po § 66., poleg določil § 10., le še v naslednjih primerih:

a) ako težko zbolijo na kakšni neprebojli bolezni;

b) ako radi prepozne vpisa ali ponavljanja razredov ostari in deček dopolni 16., deklica pa 15. leto.

V smislu gornjih izjavljanj je tudi zadevna odločba kraljevske banske uprave z dne 6. oktobra 1933. IV. No 13843/6, ki se glasi:

»Iz mnogih vlog šolskih upraviteljev je razvidno, da vladajo še vedno nejasnosti glede pravilnega izvajanja določil § 10. in 66. zakona o narodnih šolah.

V svrhu enotnega postopka in pravilnega izvajanja zakonskih določil odločam nastopno:

Otroci, ki po dovršenem četrtem razredu osnovne šole, to je po četrtem šolskem letu, nadaljujejo šolanje v meščanski, srednji ali kakšni strokovni šoli, se v smislu § 10. zakona o narodnih šolah oproščajo nadaljnega obiskovanja narodne šole. Imenovani otroci so z uspešno dovršenim četrtem šolskim letom dovršili osnovno šolo in bi v primeru, da ostanejo še nadalje na narodni šoli — obiskovali višjo narodno šolo, to je peto, šesto, sedmo in osmo šolsko leto, ker imamo v dravski banovini že izvedeno osemletno obvezno šolanje.

Po določilih citiranega člena, se oproščajo nadaljnega obiskovanja narodne šole tudi oni učenci, ki gredo pred izpolnjenim 14. letom v obrt in trgovino, ali obiskujejo obrtno-trgovsko šolo. Ta določba v § 10. zakona o narodnih šolah je postala brezpredmetna z zakonom o obrtih (Služb. list 76/1931.) v § 253., ki se glasi: »Za učence (vajence) se smejo sprejemati samo oni, ki niso manj nego 14 let stari, ki so dovršili najmanj osnovno šolo, ali se drugače naučili pisanja in so telesno sposobni za dotično obrt.«

Sicer je določeno v § 453. drugem odstavku zakona o obrtih, da, dokler se ne osnujejo višje narodne šole po zakonu o narodnih šolah se smejo kljub odredbam § 253. sprejeti potem, ko stopi zakon o obrtih v veljavo za učence (vajence) tudi osebe, ki so dovršile 12. leto starosti. To določilo pa ne velja za dravsko banovino, kjer imamo izvedeno že osemletno obvezno šolanje in pri nas že obstajajo višje narodne šole.

Nejasnosti vladajo tudi v izvajanju § 66. zak. o nar. šolah, zlasti v tretjem odstavku, pod b).

Po § 56. zakona o narodnih šolah se sprejemajo v šolo vsi šoloobvezni otroci, ki so dopolnili 7 let starosti, ali jih dopolnijo do konca dotičnega šolskega leta, zato bodo ti otroci zapuščali šolo po osemletnem obveznem šolanju v starosti od 14 do 15 let.

Pred izvršenim osemletnim šolanjem ni dopuščeno po zakonu o narodnih šolah nikak predčasen odpust iz šole, razen ako nastopi primer § 66., točka a), to je, ako učenec težko oboli na kakšni neprebojli bolezni in je to dokazano z zdravniškim izpričevalom, ali pa primer točke b) § 66., ako je učenec zaradi prepozne vpisa ali ponavljanja razredov ostarel in je dopolnil deček 16, deklica pa 15 let.

(Dalje prihodnjič)

Naša gospodarska organizacija

—g Ljubljana dobi vendar enkrat Učiteljski dom. Dne 30. septembra t. l. se je vršil po pooblastilu rednega občnega zbora in po sklepu načelstva in nadzorstva izredni občni zbor Učiteljskega doma v Ljubljani, ki je sklepal o edini točki dnevnega reda to je o nakupu poslopja za Učiteljski konvikt.

Načelnikov namestnik tov. Michler je ugotovil sklepčnost občnega zbora. Blagajnik tov. Kobal je poročal nato podrobno o historijatu glede nakupa poslopja. Po njegovem temeljitem, informativnem in izčrpnem poročilu se je vršila stvarna debata, katere rezultat je bil soglasen sklep, da se kupi od Konsumnega društva za Slovenijo poslopje, le-

žeče v Spodnji Šiški v bližini gorenjskega kolodvora, za 950.000 Din.

Poslopje sestoji iz dveh delov: iz bivše šulferajnske šole in pa iz skladišča, ki se bo dalo preurediti za stanovanjske namene. Obe stavbi sta v dobrem stanju. Ko bo kupna pogodba podpisana, bomo o tem obširneje poročali.

Tako bo po 40 letih vendarle prišlo učiteljstvo do dolgo zaželenega in težko pričakovanega doma v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

—t Po naših šolah leži mnogo pokvarjenih učil, ki so neuporabljiva, a bi se dala z malenkostnimi stroški zopet popraviti. Glede popravila smo se informirali pri Učiteljski tiskarni, katere oddelek za učila se je stavil na razpolago, pomagati tudi v tem našim šolam. Tovariši upravitelji naj pošljejo popravil potrebna učila naravnost na oddelek za učila in naj mu sporoče svoje želje, katerim bo oddelek gotovo ustregel.

—t Opozorjamo vse naše članstvo na dve važni knjigi, ki sta izšli v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Prva je Bajželj: VESELE URE, ki nam je neobhodno potrebna pri telovadbi po modernih načelih v I. razredu osnovne šole, druga pa je dr. Fran Ogrin: DRŽAVOZNANSTVO, ki ne sme manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici, ker na kratak način daje pregled o ustroju naše države ter zakonikov. Obe knjigi sta priporočeni in odobreni od ministrstva prosvete kot pomožni, odnosno šolski knjigi.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

—t Zvezki po znižani ceni. Svoj čas je Učiteljska tiskarna naložila večjo zalogo zvezkov za narodne šole, ki so po lineaturi popolnoma enaki monopolnim zvezkom in imajo nekateri tudi napisane vzorce lepe pisave. Vsi ti zvezki so na najboljšem papirju ter okusno opremljeni. Tudi zvezkov za okroglo pisavo ima tiskarna večjo zalogo. Ti zvezki se prodajajo po zelo znižani ceni. O tem so bila obveščena vsa šolska upraviteljstva in smo v našem stanovskem listu že ponovno na to opozorili. — Tovariše(ice), posebno pa še upravitelje(ice) ponovno opozorjam na to ugodno priliko. Opozorite krajevne šolske odbore na to, da sedaj lahko prav poceni pridejo do potrebnih zvezkov za ubožne učence.

Mladinska mafica

—mm ŠTEVILO NAROČNIKOV NE SME PASTI! Tudi letos dobijo člani M. M. bogat letnik »Našega roda« in 4 knjige, to vse za Din 22'50, ki jih lahko plačujejo tudi v mesečnih obrokih po Din 2'50. Čim več naročnikov bo imela M. M., tem bogatejši bo »Naš rod« in knjige — po vsebini in opremljenosti. V zadnjih letih krize je število naročnikov počasi, a stalno padalo. Lanj prvič se nam je posrečilo to padanje ustaviti pri 20.000 naklade. Letos moramo to število zvišati! Prvi tisoči naročnikov so prijavljeni in vsak dan nam prinaša na stotine novih. Vendar je do 20.000 še daleč. Treba bo še volje, še truda, še intenzivnejše agitacije, pa uspemo.

—mm Število naročnikov letos raste. Naj navedemo nekaj primerov:

	lani	10	letos	21
Dražgoše	"	10	"	16
Gorjuše	"	3	"	4
Vel. Kostrivnica	"	5	"	15
Sv. Martin na Poh.	"	18	"	18
Sv. Peter na Medv. selu	"	81	"	116
Sv. Rupert pri Sv. Len.	"	9	"	12
Teharje	"	0	"	9
Pernice	"	7	"	7
Polje pri Podčetrtku	"	11	"	22
Sv. Urban	"	3	"	5
Moščanci	"	48	"	53
Sv. Lenart v Slov. gor.	"	2	"	9
Čemšenik	"	15	"	11
Blatna Brezovica	"			

—mm Oktobrska številka »Mladike«, ki je pravkar izšla, prinaša daljšo oceno publikacij M. M. Kritik ocenjuje ugodno »Kresnice« in Bevkovo povest »Tovariša«, neugodno Deržaj-Cernejeve »Kapljece«, Kardeljevo »Potovanje skozi čas« pa odločno odklanja, ker, da je pisana v duhu historičnega materializma in materialističnega evolucionizma. Oceno prinesemo zaradi pomanjkanja prostora prihodnjič.

Vsak učitelj(ica)

je lahko član

Učiteljske tiskarne!